

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

*Traducerea a fost efectuată de Direcția agent guvernamental din cadrul
Ministerului Justiției al Republicii Moldova.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA BRAGA v. REPUBLICA MOLDOVA ȘI RUSIA

(Cererea nr. 76957/01)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

17 octombrie 2017

Definitivă din 5 martie 2018

*Această hotărâre a devenit definitivă conform prevederilor stabilite în Articolul 44 § 2 din
Convenție. Ea poate suferi modificări de formă.*

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Braga v. Republica Moldova și Federația Rusă,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Doua), întrunită în cadrul unei Camere compusă din:

Robert Spano, *Președinte*,

Julia Laffranque,

Ledi Bianku,

Işil Karakaş,

Paul Lemmens,

Valeriu Grițco,

Dmitry Dedov, *judecători*,

și Stanley Naismith, *Grefier al secțiunii*,

Deliberând la 26 septembrie 2017 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 76957/01) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova și a Federației Ruse, în conformitate cu prevederile Articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenție”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Andrian Braga („reclamant”), la 14 noiembrie 2001.

2. Reclamantul a fost reprezentat de dl V. Nagacevschi, avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl L. Apostol. Guvernul Federației Ruse a fost reprezentat de Agentul său, G. Matyushkin, Reprezentant al Guvernului Federației Ruse la Curtea Europeană a Drepturilor Omului la momentul respectiv.

3. Reclamantul a invocat, în mod special, că el a fost arestat ilegal și condamnat de către autoritățile autoproclamatei „Republici Moldovenești Nistrene”, precum și că a fost maltratată și împiedicat să comunice în mod eficient cu Curtea.

4. La 23 iunie 2010 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1971 și locuiește în Râbnița.

A. Circumstanțele cauzei

6. Circumstanțele cauzei, prezentate de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

1. Arestarea și condamnarea reclamantului

7. La 28 iulie 1999, reclamantul a fost arestat în Râbnîța în baza unei ordonanțe emise de către un procuror din auto-proclamata "Republică Moldovenească Nistreană" („RMN”; pentru mai multe detalii, a se vedea hotărârea *Ilașcu și alții v. Republica Moldova și Federația Rusă* [MC], nr. [48787/99](#), §§ 28-185, CEDO 2004VII, și *Catan și Alții v. Republica Moldova și Federația Rusă* [MC], nr. [43370/04](#) și altele 2, §§ 8-42, CEDO 2012 (extrase)). El a fost acuzat de escrocherie și instigare la luare de mită.

8. La 17 mai 2000, Judecătoria Camenca, care era sub jurisdicția „RMN”, l-a condamnat pe reclamant la cinci ani de închisoare. Potrivit reclamantului, el a contestat sentința, însă recursul a fost respins de Curtea Supremă de Justiție a „RMN” la o dată nespecificată.

9. Inițial reclamantul a executat sentința în penitenciarul nr. 2 din Tiraspol. La 25 octombrie 2001, el a fost transferat la Spitalul Penitenciarului Pruncul, care se afla sub controlul autorităților moldovene. La 30 octombrie 2001, el a semnat o procură care autoriza reprezentanții organizației neguvernamentale Juriștii pentru Drepturile Omului (JDO) cu sediul la Chișinău să îl reprezinte în fața Curții. Procura, împreună cu formularul de cerere, au ajuns la Curte la 19 noiembrie 2001.

10. La 20 noiembrie 2001, un avocat din cadrul JDO a informat Procuratura Generală a Republicii Moldova despre faptul că reclamantul și alte șapte persoane erau deținute în Spitalul Penitenciarului Pruncul pe motiv că au fost condamnate de instanțele „RMN”. El a cerut eliberarea imediată a acestora, având în vedere faptul că ei fuseseră condamnați de instanțe ilegale. De asemenea, el a susținut că unii dintre acești opt deținuți depuseseră deja cereri la Curte și că refuzul de a-i elibera imediat din detenție sau orice altă încercare de a-i transfera înapoi către autoritățile "RMN" ar duce la angajarea responsabilității de către Republica Moldova. O scrisoare similară a fost trimisă în aceeași zi Ministrului Justiției.

11. La 21 noiembrie 2001, unii membri ai JDO au organizat o conferință de presă în cadrul căreia au informat mass-media cu privire la circumstanțele cauzei și la scrisoarea transmisă Procuraturii Generale în ziua precedentă.

12. De asemenea, la 21 noiembrie 2001, toți cei opt deținuți, inclusiv reclamantul, ar fi fost transferați înapoi în închisorile din „RMN”.

13. La 23 noiembrie 2001, JDO a informat mass-media despre transferul deținuților din 21 noiembrie 2001 înapoi către autoritățile „RMN”.

14. La 26 noiembrie 2001, șeful Departamentului Instituțiilor Penitenciare din subordinea Ministerului Justiției a informat JDO că deținuții menționați în

cererea din 20 noiembrie 2001 nu erau deținuți în Spitalul Penitenciarului Pruncul.

15. La 7 decembrie 2001, avocatul din cadrul JDO a scris Ministerului Justiției „RMN”, solicitând permisiunea de a-l vedea pe reclamant, la fel afirmând că intenționa să depună, în numele reclamantului, o cerere în fața Curții. El nu a primit niciodată un răspuns la acea scrisoare.

16. La 22 ianuarie 2002, reclamantul a fost eliberat din închisoare în baza unui act de amnistie.

2. Condițiile de detenție

17. Reclamantul a descris condițiile de detenție în „RMN” în modul următor. El ar fi fost deținut într-o celulă cu mai multe persoane care sufereau de tuberculoză și el risca să contacteze boala. În timpul detenției sale la Penitenciarul nr. 2 din Tiraspol, aproximativ 100 de deținuți au murit de tuberculoză. El a fost, de asemenea, atacat de insecte parazite. Reclamantul este o persoană cu dizabilitate de gradul 3, însă acestuia nu i se administrase nici-un medicament în timpul detenției. Mâncarea era servită doar o dată pe zi și era de calitate foarte rea.

II. PREVEDERILE LEGALE ȘI PRACTICA RELEVANTĂ A REPUBLICII MOLDOVA SI ALTE MATERIALE RELEVANTE

18. Rapoartele organizațiilor interguvernamentale și neguvernamentale, legislația și practica națională relevantă a Republicii Moldova și alte documente pertinente au fost rezumate în cauza *Mozer v. Republica Moldova și Rusia* ([MC], nr. [11138/10](#), §§ 61-77, CEDO 2016).

ÎN DREPT

I. JURISDICȚIA

19. Guvernul rus a invocat că reclamantul nu a fost sub jurisdicția sa și că plângerea reclamantului se referea la crearea „RMN”, care avuse loc cu mult înainte de aderarea Rusiei la Convenție. Prin urmare, cererea trebuie declarată inadmisibilă *ratione personae* și *ratione temporis* în ceea ce privește Federația Rusă. La rândul său, Guvernul Republicii Moldova nu a contestat faptul că Republica Moldova a menținut jurisdicția asupra teritoriului controlat de „RMN”.

20. Curtea notează că, în cazul de față, părțile dispun de poziții în materie de competență similare cu cele exprimate de părți în *Catan și alții* (citată anterior, §§ 83-101) și în *Mozer* (citată anterior, §§ 81-95). În special, reclamantii și guvernul moldovean au susținut că ambele guverne aveau competență, în timp

ce guvernul rus își declinase competența. Guvernul rus a exprimat opinia că abordarea problemei jurisdicției de către Curte în cauza *Ilașcu și Alții* (citată mai sus), *Ivanțoc și Alții v. Moldova și Rusia* (nr. [23687/05](#), 15 noiembrie 2011) și *Catan și Alții* (citată mai sus) a fost greșită și în contradicție cu dreptul internațional public.

21. Curtea notează că principiile generale privind chestiunea competenței prevăzute la Articolul 1 din Convenție cu privire la acțiunile și faptele apărute în regiunea transnistreană a Republicii Moldova au fost expuse în *Ilașcu și Alții* (citată mai sus, §§ 311-19), *Catan și Alții* (citată mai sus, §§ 103-07) și, mai recent, *Mozer* (citată mai sus, §§ 97-98).

22. În ceea ce privește Republica Moldova, Curtea notează că în *Ilașcu, Catan și Mozer* ea a constatat că, deși Moldova nu deținea un control efectiv asupra regiunii transnistrene, totuși din considerentul că acea regiune aparține Moldovei, rezultă că persoanele din acel teritoriu se aflau sub jurisdicția sa. Cu toate acestea, obligația sa în temeiul Articolului 1 din Convenție de a asigura tuturor persoanelor din jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în Convenție se limita la luarea măsurilor diplomatice, economice, judiciare și de altă natură, în conformitate cu dreptul internațional (a se vedea *Ilașcu și Alții*, citată mai sus, § 333; *Catan și Alții*, citată mai sus, § 109; și *Mozer*, citată mai sus, § 100). Obligațiile Moldovei în temeiul Articolului 1 din Convenție au fost considerate ca fiind obligații pozitive (a se vedea *Ilașcu și Alții*, citată mai sus, §§ 322 și 330-31; *Catan și Alții*, citată mai sus, §§ 109-10; și *Mozer*, citată mai sus, § 99).

23. Curtea nu vede nici un motiv pentru a distinge acest caz de cazurile menționate mai sus. În plus, ea notează că Guvernul Republicii Moldova nu se opune aplicării unei abordări similare în cazul de față. Prin urmare, Curtea constată că Republica Moldova este competentă în sensul Articolului 1 din Convenție, doar că responsabilitatea sa pentru acțiunile contestate trebuie evaluată în lumina obligațiilor pozitive menționate mai sus (a se vedea *Ilașcu și Alții*, citată mai sus, § 335).

24. În ceea ce privește Federația Rusă, Curtea notează că în *Ilașcu și Alții* ea a constatat deja că Federația Rusă a contribuit atât din punct de vedere militar, cât și politic, la crearea unui regim separatist în regiunea transnistreană între 1991-1992 (a se vedea *Ilașcu și Alții*, citată mai sus, § 382). Curtea a constatat, de asemenea, în cazurile ulterioare privind regiunea transnistreană că cel puțin până în iulie 2010 „RMN” a reușit să continue să existe și să reziste eforturilor moldovene și internaționale de a rezolva conflictul și de a aduce democrația și statul de drept în regiune, doar cu sprijinului militar, economic și politic al Rusiei (a se vedea *Ivanțoc și Alții*, citată mai sus, §§ 116-20; *Catan și Alții*, citată mai sus §§ 121-22; și *Mozer*, citată mai sus, §§ 108 și 110). Curtea a concluzionat în *Mozer* că gradul înalt de dependență a „RMN” de sprijinul rusesc a prezentat un indicator puternic că Federația Rusă a continuat să exercite un control efectiv și o influență decisivă asupra autorităților transnistrene și că, prin urmare, reclamantul cade sub jurisdicția acestui stat în temeiul Articolului 1 din Convenție (*Mozer*, citată mai sus, §§ 110-11).

25. Curtea nu vede nici un motiv care să permită diferențierea prezentei cauze de *Ilașcu și Alții, Ivanțoc și Alții, Catan și Alții și Mozer* (toate citate mai sus).

26. Cu excepția perioadei cuprinse între 25 octombrie și 21 noiembrie 2001, după cum se va explica mai jos (a se vedea paragraful 49 și 61 de mai jos), rezultă că reclamantul în prezenta cauză s-a aflat sub jurisdicția Federației Ruse în temeiul Articolului 1 din Convenție. Prin urmare, Curtea respinge obiecțiile guvernului rus *ratione personae* și *ratione loci*.

27. Curtea va determina în continuare dacă a existat o încălcare a drepturilor reclamantului în temeiul Convenției, astfel încât să se angajeze responsabilitatea fiecărui stat pârât (a se vedea *Mozer*, citată mai sus, § 112).

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

28. Reclamantul s-a plâns că după arestarea sa el a fost bătut cu severitate și maltratată cu scopul de a obține mărturii. El a fost apoi ținut în condiții inumane de detenție, în contradicție cu prevederile Articolului 3 din Convenție, care prevede:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

29. Curtea notează că reclamantul nu a prezentat nici o dovadă de maltratare și nici nu a susținut că a fost împiedicat să facă acest lucru. În plus, nu există nici o dovadă în dosar că el ar fi depus o plângere privind maltratarea sa, cel puțin nu în timpul tratamentului său în spitalul penitenciarului sub controlul autorităților moldovenești (a se vedea paragraful 9 de mai sus). Rezultă că acest capăt al cererii trebuie respins ca fiind vădit nefondat, în conformitate cu Articolul 35 §§ 3 (a) și 4 din Convenție.

30. Curtea notează că plângerea privind condițiile inumane de detenție nu este vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. Ea constată în continuare că nu vede alte motive să o considere inadmisibilă. Prin urmare, acest capăt de plângere trebuie declarat admisibil.

B. Fond

1. Susținerile părților

31. Reclamantul a făcut referire la descrierea condițiilor de detenție (a se vedea paragraful 17 de mai sus).

32. Guvernul Republicii Moldova a susținut că nu a putut verifica pe deplin faptele cauzei, nu numai din motiv că nu avea control efectiv în regiunea controlată de „RMN”, dar și pentru că unele documente din 2001 fuseseră distruse după ce termenul limită legal de trei ani pentru păstrarea lor expirase.

Ca urmare a incapacității de a verifica dacă au fost luate măsuri specifice de către autoritățile moldovene ca răspuns la presupusele plângeri făcute de reclamant, Guvernul a invitat Curtea să examineze doar faptul dacă Republica Moldova și-a îndeplinit obligațiile pozitive în sensul de a lua măsuri de restabilire a controlului asupra teritoriului transnistrean și asigurarea protecției drepturilor omului în regiunea controlată de „RMN”.

33. Guvernul rus nu a prezentat nici o declarație cu privire la această plângere.

2. *Aprecierea Curții*

34. Curtea reiterează faptul că Articolul 3 din Convenție consfințește una din cele mai fundamentale valori ale societății democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluți, tortura, tratamentul sau pedeapsa inumană sau degradantă, indiferent de circumstanțele și de comportamentul victimei (a se vedea, de exemplu, *Labita v. Italia* [MC], nr. [26772/95](#), § 119, CEDO 2000-IV). Totuși, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența Articolului 3. Evaluarea acestui minim este relativă: ea depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentului, efectele sale fizice și psihice și, în unele cazuri, sexul, vârsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea, printre alte autorități, *Kudla v. Polonia* [MC], nr. [30210/96](#), § 91, CEDO 2000XI; *Enea v. Italia* [MC], nr. [74912/01](#), § 55, CEDO 2009; *Bouyid v. Belgia* [MC], nr. [23380/09](#), § 86, CEDO 2015; și *Khlaifia și Alții v. Italia* [MC], nr. [16483/12](#), § 159, CEDO 2016 (extrase)).

35. Statul trebuie să se asigure că orice persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, că modalitățile și metodele de executare a măsurii privative de libertate nu o supun unei suferințe sau unei încercări cu o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent unei astfel de măsuri, (a se vedea *Kudla*, citată mai sus, § 94; *Svinarenko și Slyadnev v. Rusia* [MC], nr. [32541/08](#) și [43441/08](#), § 116, CEDO 2014 (extrase); și *Khlaifia*, citată mai sus, § 160(c)).

36. În cazul de față, Curtea notează că guvernele respondente nu au comentat descrierea de către reclamant a condițiilor sale de detenție. Cu toate acestea, ea a făcut referire deja la condițiile materiale din închisorile „RMN” în cauza *Mozer* (citată mai sus, § 181, cu referințe suplimentare la vizitele în regiune ale Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Raportorului Special al Națiunilor Unite pentru tortura și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă) și a constatat o încălcare a Articolului 3 din Convenție din cauza condițiilor inumane de detenție (ibid., § 182).

37. În baza materialelor în posesia cărora se află și în absența altor materiale ce ar contrazice afirmațiile reclamantului, Curtea consideră ca fiind stabilit că de fapt condițiile de detenție ale reclamantului au constituit un tratament inuman și degradant în sensul Articolului 3, în special din cauza prezenței insectelor parazite și a mâncării extrem de necalitative și insuficiente din penitenciar, ceea ce a sporit riscul de îmbolnăvire cu tuberculoză.

3. *Responsabilitatea statelor respondente*

(a) **Republica Moldova**

38. În continuare Curtea urmează să stabilească dacă Republica Moldova și-a îndeplinit obligațiile pozitive de a lua măsuri adecvate și suficiente pentru asigurarea drepturilor reclamantului în temeiul Articolului 3 din Convenție (a se vedea paragraful 22 de mai sus). În *Mozer* Curtea a decis că obligațiile pozitive ale Moldovei se referă atât la măsurile necesare pentru restabilirea controlului său asupra teritoriului transnistrean ca o expresie a jurisdicției sale, precum și la măsuri de asigurare a respectării drepturilor reclamantului în mod individual (a se vedea *Mozer*, citată mai sus, § 151).

39. În ceea ce privește primul aspect al obligației pozitive a Moldovei, de restabilire a controlului, Curtea a constatat în *Mozer* (citată mai sus, §§ 341-45), că începând cu ostilitățile din 1991 și 1992 până în iulie 2010, Moldova a luat toate măsurile posibile de a restabili controlul asupra teritoriului transnistrean (*Mozer*, citată mai sus, § 152). Întrucât evenimentele redată în prezenta cauză avuseseră loc înainte de această dată, Curtea nu a determinat nici un motiv să se abată de la această constatare (*ibidem*).

40. În ceea ce privește al doilea aspect al obligațiilor pozitive, și anume asigurarea respectării drepturilor individuale ale reclamantului, Curtea a constatat în *Ilașcu și Alții* (citată mai sus, §§ 348-52) că Republica Moldova nu și-a respectat pe deplin obligațiile sale pozitive deoarece din mai 2001 nu a luat toate măsurile pe care le avea la dispoziție în cursul negocierilor cu autoritățile „RMN” și cu autoritățile ruse pentru a pune capăt încălcării drepturilor reclamantului. În speță, reclamantul a susținut că, în perioada anterioară datei de 25 octombrie 2001, când a fost transferat la Penitenciarul Pruncul, Republica Moldova nu putea fi trasă la răspundere pentru omisiunea de întreprindere a măsurilor. El a susținut, totuși, că Republica Moldova este pe deplin responsabilă pentru încălcarea drepturilor sale după acea dată.

41. Curtea este de acord că Republicii Moldova nu i se atribuie nici o răspundere pentru orice încălcare a drepturilor reclamantului înainte de 25 octombrie 2001 (a se vedea *Ilașcu și Alții*, citată mai sus, §§ 322-52).

42. În ceea ce privește condițiile de detenție după transferul pretins al reclamantului înapoi în „RMN”, Curtea observă că guvernul moldovean nu a comentat acest transfer, cu excepția menționării despre indisponibilitatea informației ca urmare a distrugerii documentelor după expirarea termenului limită legal de trei ani pentru păstrarea plângerilor adresate Procuraturii Generale (a se vedea paragraful 32 de mai sus). Guvernul a adăugat că nu a putut verifica presupusul transfer cu autoritățile „RMN”, din cauza lipsei de cooperare a acestora. Ei au susținut că, în astfel de circumstanțe, afirmațiile reclamantului nu au putut fi verificate și, prin urmare, nu au putut fi considerate adevărate.

43. Curtea notează că la 20 noiembrie 2001 avocatul reclamantului a informat Procuratura Generală despre detenția ilegală a clientului său. A doua zi a avut loc o conferință de presă, care a informat publicul despre detenția ilegală în

Republica Moldova pe baza condamnărilor instanțelor „RMN”. De asemenea, este evident că reclamantul a fost, de fapt, în Spitalul Penitenciarului Pruncul în perioada octombrie-noiembrie 2001, dovedit de faptul că a putut să-și vadă avocatul de la JDO și să semneze o procură. Orice deținut plasat într-o închisoare din Moldova ar fi fost în mod normal înregistrat. Răspunsul primit la 26 noiembrie 2001 (a se vedea paragraful 14 de mai sus) nu a contrazis afirmațiile făcute de JDO, ci doar a stabilit situația de la data înscrișului, atunci când reclamantul ar fi fost deja transferat înapoi în „RMN”.

44. Toate faptele de mai sus, în esență, au ridicat în fața Procuraturii Generale chestiunea infracțiunii comise de autoritățile moldovene ca rezultat al detenției ilegale a persoanelor în baza condamnărilor de către instanțele „RMN”. Întrucât ilegalitatea unei astfel de detenții a fost clar stabilită de Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova în ceea ce privește reclamații din cauza *Ilașcu și Alții* (citată mai sus, § 222), Procuratura Generală a trebuit să reacționeze la plângerea depusă de JDO. În astfel de circumstanțe, Curtea constată cu îngrijorare absența în documentele oficiale a celei mai mici urme referitor la anumite investigații privind astfel de acuzații grave. În plus, în plângerea adresată Procuraturii Generale (a se vedea paragraful 10 de mai sus), avocatul reclamantului a declarat în mod expres că o cerere fusese deja înaintată Curții cu privire la detenția ilegală a reclamantului. Prin urmare, Curtea constată că distrugerea documentelor referitoare la astfel de acuzații grave, în cunoștință de faptul că o cerere relevantă în legătură cu aceste documente fusese deja depusă la Curte, nu poate scuti Guvernul Moldovei de responsabilitatea sa de a furniza dovezi despre întreprinderea măsurilor.

45. Curtea concluzionează că guvernul moldovean nu a demonstrat faptul că autoritățile ar fi verificat plângerea depusă de JDO cu privire la detenția ilegală a reclamantului sau că nu l-au transferat înapoi în „RMN”.

46. În consecință, Curtea admite că, deși a avut control total asupra reclamantului în timpul detenției sale în Republica Moldova, autoritățile moldovene nu au împiedicat transferul său înapoi în „RMN”, plasându-l înapoi în condiții de detenție incompatibile cu Articolul 3 din Convenție. Prin urmare, Curtea concluzionează că Republica Moldova nu și-a îndeplinit obligația de a asigura respectarea drepturilor reclamantului.

47. În concluzie, după ce a constatat că detenția reclamantului a reprezentat un tratament inuman și degradant în sensul Articolului 3 din Convenție (a se vedea paragraful 37 de mai sus), Curtea susține că a avut loc o încălcare a acestei dispoziții pentru care Republica Moldova este responsabilă, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 21 noiembrie 2001 și 22 ianuarie 2002 (a se vedea paragraful 12 și 16 de mai sus).

(b) Federația Rusă

48. În ceea ce privește responsabilitatea Federației Ruse, Curtea a stabilit că Rusia a exercitat un control efectiv asupra „RMN” pe durata detenției reclamantului (a se vedea paragrafele 24-25 de mai sus). În lumina acestei

concluzii și în conformitate cu jurisprudența sa, nu este necesar să se stabilească dacă Rusia exercită un control detaliat asupra politicilor și a acțiunilor administrației locale subordonate (a se vedea *Mozer*, citată mai sus, § 157). În virtutea sprijinului său militar, economic și politic continuu pentru „RMN”, care în alte condiții nu ar fi putut supraviețui, răspunderea Rusiei în temeiul Convenției este angajată cu referire la încălcarea drepturilor reclamantului (*ibidem*).

49. În concluzie, după ce a constatat că detenția reclamantului a reprezentat un tratament inuman și degradant în sensul Articolului 3 din Convenție (a se vedea paragraful 37 de mai sus), Curtea a constatat că Federația Rusă a încălcat această dispoziție, cu privire la întreaga perioadă de detenție a reclamantului, cu excepția perioadei între 25 octombrie și 21 noiembrie 2001, când a fost deținut în Republica Moldova (a se vedea paragrafele 9 și 12 de mai sus).

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 DIN CONVENȚIE

50. Reclamantul s-a plâns de încălcarea Articolului 5 din Convenție, ca urmare a detenției sale în baza deciziei unui procuror din „RMN” și, ulterior, a unei condamnări de către o instanță din „RMN”, nici una dintre ele nefiind create în mod legal.

51. Părțile relevante ale Articolului 5 prevăd:

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

(a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

...”

A. Admisibilitatea

52. Curtea notează că această plângere nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) al Convenției. În continuare, ea constată că acest capăt de plângere nu este inadmisibil din orice alte motive. Prin urmare, acesta trebuie să fie declarat admisibil.

B. Fondul

53. Reclamantul a susținut că a fost privat de libertate ca urmare a deciziilor luate de un procuror din „RMN” și de o instanță din „RMN”, și prin urmare detenția sa nu a fost „legală”.

54. Guvernul moldovean a susținut că, având în vedere concluziile Curții în *Ilascu și Alții* (citată mai sus), a existat într-adevăr o încălcare a Articolului 5 din Convenție.

55. Guvernul rus nu a făcut nici un comentariu.

56. Curtea reiterează faptul că este bine stabilit în jurisprudența sa referitoare la Articolul 5 § 1 că orice privare de libertate nu trebuie să se bazeze numai pe una dintre excepțiile enumerate la punctele a) – f), ci trebuie să fie și „legală”. În cazul în care se pune problema „legalității” detenției, inclusiv întrebarea dacă a fost respectată „o procedură prevăzută de lege”, Convenția se referă în esență la dreptul național și stabilește obligația de a se conforma normelor de fond și de procedură din dreptul național. Acesta necesită în primul rând ca orice arestare sau detenție să aibă o bază legală în dreptul intern; de asemenea, aceasta se referă și la calitatea legii, cerând să fie compatibilă cu statul de drept, un concept inerent tuturor articolelor din Convenție (a se vedea, spre exemplu, *Del Río Prada v. Spania* [MC], nr. 42750/09, § 125, CEDO 2013; și *Mozier*, citată mai sus, § 134).

57. Curtea reiterează că în *Mozier* ea a constatat că sistemul judiciar din „RMN” nu este un sistem care să reflecte o tradiție juridică compatibilă cu Convenția (a se vedea *Mozier*, citată mai sus, §§ 148-49). Din acest motiv, a constatat că instanțele de judecată din „RMN” și, implicit, orice altă autoritate din „RMN”, nu putea să dispună „arestul sau o detenție legală” a reclamantului, în sensul Articolului 5 § 1 (c) din Convenție (a se vedea *Mozier*, citată mai sus, § 150).

58. În absența oricăror informații noi și pertinente care ar demonstra contrariul, Curtea consideră concluzia la care a ajuns în *Mozier* valabilă și în cazul de față.

59. În ceea ce privește responsabilitatea guvernelor respondente, Curtea consideră că trebuie să facă distincție între trei perioade diferite ale detenției reclamantului: prima perioadă, între 28 iulie 1999 (data arestării sale inițiale) și 25 octombrie 2001 (data transferului la spitalul penitenciarului din Republica Moldova); a doua perioadă, între 25 octombrie și 21 noiembrie 2001 (perioada detenției în Republica Moldova); și a treia perioadă, între 21 noiembrie 2001 și 22 ianuarie 2002 (data eliberării din penitenciarul din „RMN”).

60. Curtea consideră că detenția de către autoritățile moldovenești în baza condamnării de către o instanță „RMN” sau a altei decizii a unei autorități din „RMN”, precum și a transferului către orice autoritate pentru a fi deținut în baza deciziei luate de diferite autorități ale „RMN”, nu au un temei juridic. Din aceleași motive ca cele prezentate în ceea ce privește plângerea în temeiul Articolului 3 din Convenție (a se vedea paragraful 46 de mai sus), Curtea stabilește că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 cu privire la privarea de libertate a reclamantului în timpul celei de-a doua și a treia perioade de detenție menționată în paragraful precedent, pentru care Republica Moldova este responsabilă.

61. Din aceleași motive ca și în cele redată referitor la plângerea în temeiul Articolului 3 din Convenție (a se vedea paragraful 37 de mai sus), Curtea

constată că a avut loc încălcarea Articolului 5 § 1, pentru care Federația Rusă este responsabilă, în ceea ce privește detenția reclamantului în prima și a treia perioadă de detenție, menționate la paragraful 59 de mai sus, și anume în perioadele în care reclamantul a fost deținut de autoritățile „RMN”.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

62. În continuare, reclamantul s-a plâns de condamnarea sa ilegală de către o instanță „RMN” creată ilegal, contrar cerințelor Articolului 6 din Convenție. Cu toate acestea, în susținerile sale ulterioare, el a solicitat Curții să nu continue examinarea acestei plângeri.

63. Curtea nu vede nici un motiv pentru a continua examinarea acestei plângeri.

V. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 34 DIN CONVENȚIE

64. Reclamantul s-a plâns în continuare, că transferându-l înapoi către autoritățile „RMN” la 21 noiembrie 2001, autoritățile moldovene l-au împiedicat să comunice în mod corespunzător cu avocatul său pe marginea prezentei cereri. El și-a întemeiat plângerea pe Articolul 34 din Convenție, care prevede:

“Curtea poate fi sesizată, printr-o cerere, de orice persoană fizică, organizație neguvernamentală sau grup de particulari care se pretind victime ale unei încălcări de către una dintre Înaltele Părți Contractante a drepturilor recunoscute în Convenție sau în Protocoalele sale. Înaltă Parte Contractantă se angajează să nu împiedice prin nici o măsură exercițiul eficace al acestui drept .”

65. Reclamantul a susținut că, în urma transferului său în „RMN”, el a trebuit să-și ascundă plângerea către Curte de autoritățile penitenciare, pentru a evita să fie maltratată. Mai mult ca atât, deoarece toată corespondența din închisorile „RMN” era cenzurată, el nu a putut comunica liber cu avocatul său cu privire la plângerea sa adresată Curții. În cele din urmă, când avocatul său a dorit să beneficieze de o întrevvedere cu el în penitenciarul din „RMN” (a se vedea paragraful 15 de mai sus), aceasta nu a primit nici un răspuns și nu a putut lua legătura cu clientul său înainte de eliberarea lui.

66. Guvernul moldovean a susținut că nu a avut nici un mijloc prin care să verifice această plângere, ca urmare a distrugerii documentelor relevante din cauza expirării termenului legal de trei ani pentru păstrarea corespondenței cu privire la aceste plângeri. Întrucât declarațiile reclamantului nu au putut fi verificate, ele nu au putut fi considerate adevărate și, prin urmare, nu a existat nici un temei pentru a constata o încălcare a Articolului 34 al Convenției.

67. Curtea notează că, în scrisoarea sa din 20 noiembrie 2001, avocatul reclamantului a declarat în mod expres că a depus o cerere la Curte în ceea ce privește detenția ilegală a reclamantului (a se vedea paragraful 10 de mai sus). De asemenea, el a avertizat Procuratura Generală că orice încercare de a transfera reclamantul înapoi către „RMN” va implica răspunderea Republicii Moldova.

Deși fiind conștienți de faptul că reclamantul era reprezentat de către avocatul său într-o cerere în fața Curții, autoritățile moldovene au permis transferul său înapoi către „RMN” și în afara controlului său efectiv, creând astfel dificultăți în comunicarea cu avocatul său în ceea ce privește prezenta cerere.

68. Informația de mai sus este suficientă pentru ca Curtea să constate că Republica Moldova nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul Articolului 34 din Convenție.

VI. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

69. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu moral

70. Reclamantul a pretins 182000 euro (EUR) în calitate de prejudiciu moral în legătură cu încălcarea drepturilor sale în temeiul Articolelor 3 și 5 din Convenție, adică 200 de euro pentru fiecare zi de detenție ilegală în condiții inumane, care i-au provocat multe suferințe. El a pretins, de asemenea, 10000 EUR pentru încălcarea Articolului 34 din Convenție. El a cerut transferarea banilor în contul avocatului său, pentru a evita probleme cu autoritățile din „RMN”, unde locuiește.

71. Guvernul Republicii Moldova a susținut că, în lipsa unei încălcări a drepturilor reclamantului din Convenție de către Republica Moldova, aceasta din urmă nu ar trebui să plătească nici o compensație. În orice caz, suma pretinsă este excesivă, situația fiind foarte diferită de cea din cauza *Ilașcu și Alții* (citată mai sus, § 489), în care Curtea într-adevăr, a acordat pentru fiecare reclamant, 180000 EUR pentru încălcarea Articolelor 3 și 5 și 10000 EUR pentru încălcarea Articolului 34 din Convenție. Mai mult de atât, reclamantul nu a prezentat nici o dovadă în sprijinul pretențiilor sale în temeiul Articolului 3 și nu a indicat care dintre sumele solicitate urmează să fie plătite de fiecare guvern respondent. În cele din urmă, Guvernul și-a exprimat îndoiala că reclamantul ar mai fi dorit ca banii să fie transferați direct în contul avocatului său, având în vedere faptul că această dorință fusese exprimată cu mai mult de zece ani în urmă și că avocatul nu avuse legătură cu reclamantul în ultimii ani.

72. Guvernul rus a declarat că reclamantul nu a prezentat detalii despre pretențiile sale, cum ar fi informații medicale sau alte documente relevante. Prin urmare, pe lângă faptul că sunt excesive, pretențiile sale sunt în mare parte nefondate.

73. În primul rând, Curtea notează că ultimele susțineri ale avocatului reclamantului din 28 februarie 2011 au fost însoțite, *inter alia*, de o nouă formă

a procurii, semnată de reclamant, care autoriza în mod expres avocatul său să primească din numele acestuia orice plăți dispuse de Curte.

74. Curtea consideră că unele daune i-au fost cauzate reclamantului din cauza detenției sale ilegale în condiții inumane, precum și prin încălcarea Articolului 34 din Convenție. Cu toate acestea, Curtea consideră că pretențiile reclamantului sunt excesive. Având în vedere gravitatea încălcărilor constatate și obligațiile relevante ale fiecărui stat respondent și pronunțându-se în echitate, cu privire la prejudiciul moral, aceasta îi acordă reclamantului suma de 3000 EUR care urmează a fi plătită de Republica Moldova și suma de 9000 EUR care urmează a fi plătită de către Federația Rusă.

B. Costuri și cheltuieli

75. De asemenea, reclamantul solicită suma de 3480 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții. El s-a bazat pe un contract cu avocatul său care include o prezentare detaliată a orelor de muncă dedicate prezentei cauze la un tarif orar de 120 EUR.

76. Guvernul Republicii Moldova a declarat că cererea pentru cheltuielile de judecată nu a fost însoțită de documente cum ar fi lista orelor dedicate cauzei, care îl împiedicase să le comenteze în mod util. În orice caz, suma solicitată este excesivă.

77. Guvernul rus a susținut că, întrucât reclamantul nu a prezentat nici o dovadă cu privire la cheltuielile de judecată suportate, nici o rambursare nu poate fi datorată.

78. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil în ceea ce privește cuantumul acestora. În speță, ținând seama de documentele de care dispune și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră că este rezonabil să se acorde reclamantului suma de 1000 EUR plătită de Republica Moldova și 2000 EUR care urmează a fi plătite de către Federația Rusă, pentru a acoperi costurile pentru toate capetele de cerere.

C. Penalități

79. Curtea consideră că este potrivit ca penalitatea să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA,

1. *Declară*, în unanimitate, plângerile în temeiul Articolului 3 (condiții de detenție) și al Articolului 5 § 1 admisibile în ceea ce privește Republica Moldova;
2. *Declară*, cu majoritate de voturi, plângerile în temeiul Articolului 3 (condiții de detenție) și al Articolului 5 § 1 admisibile în ceea ce privește Federația Rusă;
3. *Declară*, în unanimitate, restul pretențiilor inadmisibile;
4. *Hotărăște*, în unanimitate, că a avut loc o încălcare a Articolului 3 din Convenție în ceea ce privește Republica Moldova, cu referire la perioada cuprinsă între 21 noiembrie 2001 și 22 ianuarie 2002;
5. *Hotărăște*, cu șase voturi la unu, că a avut loc o încălcare a Articolului 3 din Convenție în ceea ce privește Federația Rusă, cu referire la întreaga perioadă a detenției reclamantului cu excepția perioadei cuprinse între 25 octombrie și 21 noiembrie 2001;
6. *Hotărăște*, în unanimitate, că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție din partea Republicii Moldova, cu referire la perioada cuprinsă între 25 octombrie 2001 și 22 ianuarie 2002;
7. *Hotărăște*, cu șase voturi la unu, că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție din partea Federației Ruse, cu referire la întreaga perioadă a detenției reclamantului cu excepția perioadei cuprinse între 25 octombrie și 21 noiembrie 2001;
8. *Hotărăște*, în unanimitate, că Republica Moldova nu și-a îndeplinit obligațiile ce rezultă din Articolul 34 din Convenție;
9. *Hotărăște*,
 - (a) în unanimitate, ca, prin intermediul avocatului său, și în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă, în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, Republica Moldova să plătească reclamantului următoarele sume, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

(i) EUR 3000 (trei mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral; și

(ii) EUR 1000 (una mie euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;

(b) cu șase voturi la unu,

ca, prin intermediul avocatului său, și în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă, în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, Federația Rusă să plătească reclamantului următoarele sume, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

(i) EUR 9000 (nouă mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral; și

(ii) EUR 2000 (două mii euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;

(c) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

10. *Respinge, în unanimitate, restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.*

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 17 octombrie 2017, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stanley Naismith
Grefier

Robert Spano
Președinte

În conformitate cu Articolul 45 § 2 din Convenție și Articolul 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia disidentă a Judecătorului Dedov este anexată la această hotărâre.

R.S.
S.H.N.

OPINIA DISIDENTĂ A JUDECĂTOULUI DEDOV

Votul meu în speță s-a întemeiat pe opinia mea disidentă precedentă exprimată în cauza *Mozer v. Republica Moldova și Rusia* ([MC], nr. 11138/10, CEDO 2016) cu privire la controlul efectiv al Federației Ruse asupra Transnistriei.